

(דף ט"א ע"א) וְהָא אִוְקִימָנָא מְלִי. דְּכַתִּיב, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ, דְּגָרִים לְצַדִּיק דְּאִתְדַבֵּק בְּשִׁפְחָה. וְהַאזְנַת לְמַצּוֹתָיו: דָּא נַצַּח, לְאִסְתְּמָרָא (דְּלֹא שְׁקַר בֵּיה) דְּלֹא יַעוּל רְשִׁימָא דָּא בְּבַת אֵל נִכְרָ, וְלֹא יִשְׁקַר בֵּיה בְּנַצַּח. דְּכַתִּיב, (שמואל א טו) וְגַם נַצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר. וּמֵאן דְּנָטִיר הָא, קִיָּים מַצּוֹתָיו, דְּכַתִּיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר. וְשִׁמְרַת פֶּל חֻקָּיו: דָּא הוּד, לְאִסְתְּמָרָא מִן זִנְהָ.

וְאִזְלָא הָא, כְּמָה דְתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכַתִּיב (תהלים מה) חֲגוּר חֲרָבָה עַל יַרְדֵּי גְבוּר הוֹדָה וְהִדְרָה. אֵלָּא, פֶּל מֵאן דְּמִזְרו גְרַמִּיה, וְשׁוּנֵי דְחִילוֹ דְחֲרָבָא שְׁנַנְנָא תַקִּיפָא לְקַבְלִיהָ. עַל יַרְדֵּי, מָאִי עַל יַרְדֵּי. דָּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, (בראשית כד) שִׁים נָא יַדְךָ תַּחַת יַרְכְּוֵי.

דְּבַר אַחַר חֲגוּר חֲרָבָה, פְּלוּמַר, זְרוּ וְאִתְקִיף יַצְרָה בִּישָׁא, דְאִיהוּ חֲרָבָה. עַל יַרְדֵּי, עַל תְּהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא לְנִטְרָא לִיהָ. וְאִי נָטִיר לִיהָ, כְּדִין אִקְרִי גְבוּרָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶלְבִּישׁ לִיהָ בְּלָבוּשׁוֹ, וּמֵאן לְבוּשׁוֹי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא: הוּד וְנַצַּח. (נ"א וְהִדְרָה) דְכַתִּיב, (תהלים קד) הוּד וְהִדְרָה לְבָשֶׁתָּ. אוּף הָבָא הוֹדָה וְהִדְרָה, וְכִדִּין אִתְדַבֵּק בַּר נֶשׁ בְּמִלְפָּא קַדִּישָׁא כְּדָקָא יֵאוּת.

מִפְּאֵן וְלִהְלָאָהּ, פֶּל הַמְחִלָּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמַצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יי' רֹפְאֶךָ. דָּא מִלְפָּא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אֲזַהַר לִזְוֵן עַל תְּהוּא מְלָה מִמֶּשׁ, דְּיִהֵב וְרָשִׁים בְּהוּ, וְלֹא יִתִּיר וְעַד כְּעַן לֹא אִתִּיִּהֵב לְהוּ אוֹרִיִּתָא, אֵלָּא כִּיִּן דְכַתִּיב, שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

תָּא חֲזִי, כְּדָּא בְּעָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאִזְהָרָא לְיִשְׂרָאֵל, עַל אוֹרִיִּתָא, בְּכַמְהָ מְלִין מְשִׁיךְ לְהוּ, בְּכַמְהָ מְשִׁיכֵן דְחַבִּיבִיתָא, כְּכַר נֶשׁ דְּמְשִׁיךְ בְּרִיָּה לְבִי רַב. וְתָא חֲזִי, לֹא בְּעָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיָּהֵב לְהוּ אוֹרִיִּתָא, עַד דְקָרִיבוּ בְהִדְיָה. וּבְכַמְהָ קָרִיבוּ בְהִדְיָה, בְּגִלְוָא דְרְשִׁימָא דָּא, כְּמָה דְאִתְמַר.

אָמַר ר' יְהוּדָה, לֹא קָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינֵי, עַד דְעָאֵלוּ בְּחֻלְקָא דְצַדִּיק, וְזָכוּ בֵּיה. מְנַלָּן, דְכַתִּיב, (שמות יט) בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַר סִינֵי, בַּיּוֹם הַזֶּה מִמֶּשׁ דִּיִּקָּא. וְכַתִּיב (ישעיה כה) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְגו'.

פְּרִשְׁת הַמֶּן

וַיֹּאמֶר יי' אֵל מֹשֶׁה הֲנִנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. (שמות טז) רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יי'. הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיהָ, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ שְׂכִיב בְּבִי מְרַעִיָּה, הָא אִתְפַּס בְּאִטְרוּנֵיָא דְמִלְפָּא, רִישִׁיָּה בְקוּלְרָא, רְגֵלוֹי בְּבוּפְסִירִין, (ס"א בְּטַבְּרָא) כְּמָה חִילִין נְטִירִין לִיהָ, מִהָאִי גִיסָא, וּמִהָאִי גִיסָא. שְׁיִפּוּי כְּלָהוּ בְדוּחְקָא, מְגִיחִין אֵלִין בְּאֵלִין. מִיכְלָא אִתְעַדִּי מְנִיָּה.

בְּהוּא זְמַנָּא, פְּקֻדִין עָלֵיהּ אַפּוֹטְרוֹפָא, לְמִילָף עָלֵיהּ זְכוּת קָמִי מַלְפָא, דְּכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ
עָלָיו מַלְאָךְ מְלִיץ אַחַד מִנֵּי אֱלֹהִים. בְּהַהִיא שְׁעָתָא, וְכַאֲהוּ חוֹלְקִיהּ דְּבַר נֶשׁ דְּעָאֵל עָלֵיהּ, וְאוֹלִיף
לִיהּ אַרְחָא, לְשִׁיבּוּתִיהּ מִן דִּינָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דֵּל.

וְהִיךְ יָכִיל לְשׁוּבָא לִיהּ, לְמִילָף לִיהּ אַרְחוּי דְחַיִּי, לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאֲרִיהּ, פְּדִין אַתְעֵבִיד אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא
עָלֵיהּ לְעִילָא. מְאִי אַגְרִיהּ. בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ יִי. דְּבַר אַחַר, אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דֵּל, כְּמַה תְּקִיפָא
אַגְרָא דְמַסְפְּנָא, קָמִי קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, תְּנוּהָנָא עַל הָאֵי קָרָא דְכְתִיב, (תהלים טו) כִּי שׁוֹמֵעַ אֵל אֲבִיוֹנִים יִי, וְכִי אֵל אֲבִיוֹנִים
שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּאִינוּן קְרִיבִין יְתִיר לְמַלְפָא, דְּכְתִיב, (תהלים נא) לֵב
נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. וְלִית לָךְ בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ תְבִיר לְפָא כְּמַסְפְּנָא. תְּנוּ אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, כֹּל אִינוּן בְּנֵי עֵלְמָא, אַתְחַזְיִין קָמִי קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגוֹפָא וְנַפְשָׁא, וּמַסְפְּנָא לָא
אַתְחַזִּי אֲלָא בְּנַפְשָׁא בְּלַחוּדוּי, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְרִיב לְנַפְשָׁא יְתִיר מְגוֹפָא.

מַסְפְּנָא חַד הָוּה בְּשִׁבְבוּתִיהּ דְר' יִיסָא, וְלֹא הָוּה מְאֵן דְּאֲשַׁנַּח בֵּיהּ, וְהוּא הָוּה אַכְסִיף, וְלֹא תְקִיף
בְּבְנֵי נְשָׂא, (דף ס"א ע"ב) וְיִמָּא חַד חֲלַשׁ, עָאֵל עָלֵיהּ רַבִּי יִיסָא, שְׁמַע חַד קָלָא דְאָמַר, טִילְקָא טִילְקָא,
הָא נַפְשָׁא פְרַחָא גְבָאִי, וְלֹא מְטוּ יוֹמוּי. וְוִי לְבְנֵי מְתִיהּ דֵּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נַפְשִׁיהּ לְגַבִּיהּ.
קָם רַבִּי יִיסָא, שִׁדְי בְּפוּמִיהּ, מְיָא דְגֶרְגְרִין, אַפּוֹתָא דְקוּנְטָא (ס"א דְקוּפְתָא) אַתְבְּזַע יִיעָא בְּאַנְפוּי,
וְתַב רוּחִיהּ לְגַבִּיהּ.

לְבַתָּר אַתָּא וְשָׂאִיל לִיהּ, אָמַר חֲזִיךְ רַבִּי, נַפְשָׁא נַפְקַת מִנְּאִי, וּמְטוּ לָהּ קָמִי כּוּרְסִיָא דְמַלְפָא,
וּבַעַת לְאַשְׁתַּאֲרָא תַמּוּן, אֲלָא דְבַעַת קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְזַפְּאָה לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עֲלָךְ, זְמִין הוּא רַבִּי
יִיסָא, לְסַלְקָא רוּחִיהּ, וְלֹאֲתַקְנִשְׁרָא בְּחַד אַדְרָא קְדִישָׁא דְזְמִינִין חֲבֵרְיָא לְאַתְעָרָא בְּאַרְעָא, וְהָא
אַתְקִינוּ תְּלַת פְּרַסְיָאן, דְּקִינִין לָךְ וְלַחֲבֵרָה. מַהֲהוּא יוֹמָא הוּוּ מִשְׁגִּיחִין בֵּיהּ בְּנֵי מְתִיהּ.

תְּנוּ, מַסְפְּנָא אַחֲרָא אַעְבֵּר קָמִיהּ דְר' יִצְחָק, וְהָוּה בִּידִיהּ פְּלַג מְעָה דְכֶסֶף. אָמַר לִיהּ לְרַבִּי יִצְחָק,
אַשְׁלִים לִי וְלְבְנֵי וְלְבָנְתֵי נַפְשָׁאן. אָמַר לִיהּ וְהִיךְ אֲשֶׁלִּים נַפְשִׁיכוּ, דְּהָא לֹא אֲשַׁתְּכַח גְבָאִי בַר פְּלַג
מְעָה. אָמַר לִיהּ, בְּדָא אֲשֶׁלִּימְנָא, בְּפִלַג אַחֲרָא דְאִית גְבָאִי, אַפְקִיהּ וְיַהֲבִיהּ לִיהּ.

אַחֲזִיאוּ לִיהּ בְּחַלְמִיהּ, דְּהָוּה אַעְבֵּר בְּשַׁפְּתָא דִּימָא רַבָּא, וּבַעַאן לְמִשְׁדִּיָּהּ בְּגוּוִיהּ, חֲמָא לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, דְּהָוּה אוֹשִׁיט יְדוּי לְקַבְלִיהּ, וְאֲתִי תְהוּא מַסְפְּנָא וְאַפְקִיהּ, וְיַהֲבִיהּ בִּידוּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאַשְׁתִּזִּיב. כִּד אַתְעַר, נְפֵל בְּפוּמִיהּ, הָאֵי קָרָא, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דֵּל בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ
יִי.

וְתָא חֲזִי, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא, נְטִיף טְלָא מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא לְזַעִיר אַפִּין, וּמַתְבְּרָכָאן כֹּל חַקֵּל תְּפוּחִין
קְדִישִׁין. וּמַהֲהוּא טְלָא אַנְגִּיד לְאִינוּן דְּלִתְתָא, וּמַלְאֲכִין קְדִישִׁין אַתְגְּנוּ מִנִּיהּ, כֹּל חַד וְחַד כְּפּוּם
מִיְכְלִיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים עח) לֶחֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ, וּמַהֲהוּא מְזוּנָא אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל
בְּמַדְבָּרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה בְּנֵי נֶשֶׁא מִתְּזַנֵּין בְּהַאי זְמַנָּא מַגִּיה, וּמֵאַן אֵינּוּן. אֲלֵיךְ חֲבַרְיָא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
בְּאַזְרֵייתָא, יוֹמֵי וְלֵילֵי. וְכִי סִלְקָא דְּעַתְדָּא מִהֵוּא מְזוֹנָא מִמֶּש. לֹא. אֲלָא כְּעֵין הָהוּא מְזוֹנָא מִמֶּש,
דְּשִׁקִּיל עַל חַד תַּרְוֵין.

תָּא חֲזִי, יִשְׂרָאֵל פִּד עָלּוּ וְאַתְדַּבְּקוּ בְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין גְּלוּיָא דְּרִשְׁמֵיָא קַדִּישָׁא, כְּדִין זְכוּ
לְמִיכַל נְהֵמָא אַחְרָא עֲלָאָה, יְתִיר מִמָּה דְּהוּהוּ בְּקַדְמִיתָא. בְּקַדְמִיתָא כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
עָלּוּ בְּנֵהֵמָא, דְּאַקְרִי מַצָּה, וְהִשְׁתָּא זְכוּ, וְעָלּוּ לְמִיכַל נְהֵמָא אַחְרָא עֲלָאָה יְתִיר, מֵאַתְרַּ עֲלָאָה,
דְּכַתִּיב הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּש. וּבְהֵוּא זְמַנָּא אֲשַׁתְּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.
מֵאַתְרַּ דָּא. חֲבַרְיָא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאַזְרֵייתָא, מֵאַתְרַּ אַחְרָא עֲלָאָה יְתִיר אֲתַזְנֵנוּ. מָאִי הוּא. כַּמָּה
דְּכַתִּיב, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיֶיהָ בְּעֲלִיָּה. אַתְרַּ עֲלָאָה יְתִיר.

אָמַר לִיהוּ ר' אֲלֵעָזָר, אִי הָכִי, אָמַאי חֲלִישָׁא נִפְשִׁייהוּ יְתִיר מִשְׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא שְׁאָר בְּנֵי נֶשֶׁא,
בְּחִילָא וְתוֹקְפָא יְתִיר אֲתַחֲזוּן לְאַשְׁתַּבְּחָא. (ס"א אֵינּוּן יְתִיר) אָמַר לִיהוּ יְאוֹת שְׁאִילָתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל מְזוֹנֵי דְּבְנֵי עֲלָמָא מְלַעֲיָלָא קָא אֲתַיִן. הָהוּא מְזוֹנָא דְּאַתִּי מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דָּא מְזוֹנָא
דְּכָל עֲלָמָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְּכוּלָּא, וְהוּא מְזוֹנָא גַם וְעַב. וְהָהוּא מְזוֹנָא דְּאַתִּי יְתִיר מֵעִילָא, הוּא מְזוֹנָא
יְתִיר דְּקִיק, קָאֲתִיא מֵאַתְרַּ דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח, וְדָא הוּא מְזוֹנָא דְּאַכְלוּ יִשְׂרָאֵל כִּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם.
(יְתִיר דְּקִיקָא) מְזוֹנָא דְּאַשְׁתְּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּהֵוּא זְמַנָּא בְּמִדְבָּרָא, מֵאַתְרַּ עֲלָאָה דְּאַקְרִי שְׁמַיִם,
הוּא מְזוֹנָא יְתִיר דְּקִיקָא, דְּעִיִּל יְתִיר לְנַפְשָׁא מִכְּלָא, וּמִתְפַּרֵּשׁ יְתִיר מִגּוּפָא, וְאַקְרִי לֶחֶם אֲפִירִים.
מְזוֹנָא עֲלָאָה יְתִיר מִכְּלָא, הוּא מְזוֹנָא דְּחֲבַרְיָא, אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאַזְרֵייתָא, דְּאַכְלֵי מְזוֹנָא דְּרוּחָא
וְנִשְׁמָתָא, וְלֹא אַכְלֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא כָּלָל, וְהֵינּוּ מֵאַתְרַּ עֲלָאָה יְקִירָא עַל כָּלָל, וְאַקְרִי חֲכָמָה. בְּגִינֵי
כִּד חֲלִישׁ גּוּפָא דְּחֲבַרְיָא, יְתִיר מִבְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא לֹא אַכְלֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא כָּלָל. וְאַכְלֵי מְזוֹנָא
דְּרוּחָא וְנִשְׁמָתָא, מֵאַתְרַּ רְחִיקָא עֲלָאָה,